

การศึกษาแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนางดนตรีต๊อบแก๊ง
บ้านป่าแดง ตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
A Study of Approaches to Conservation and
Development of Toob Keng Folk Band in Ban Pa Daeng,
Pa Lao Sub District, Maung Phetchabun District,
Phetchabun Province

อัมรินทร์ แร่งเพชร / Ammarin Rangpeth¹

Received: Jun. 21, 2021 Revised: Oct. 15, 2021 Accepted: Apr. 4, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและบทบาทหน้าที่ของวงต๊อบแก๊งที่มีต่อสังคมบ้านป่าแดง ศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอันเป็นเหตุให้วงดนตรีต๊อบแก๊งอยู่ในภาวะวิกฤตที่กำลังจะสูญหายไป และศึกษาถึงแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนางดนตรีต๊อบแก๊ง ดำเนินการวิจัยโดยการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากเอกสารและการลงพื้นที่ภาคสนาม ใช้ทฤษฎีทางมานุษยวิทยา ดนตรีและแนวคิดด้านการอนุรักษ์การพัฒนาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ โดยมีนักดนตรีและชาวบ้านร่วมกันศึกษาแนวทางการอนุรักษ์และการพัฒนางดนตรีต๊อบแก๊งให้ยังคงมีบทบาทต่อวิถีชีวิตของชาวบ้านป่าแดงและสามารถพัฒนาให้เข้ากับบริบททางสังคมที่ต้องเปลี่ยนแปลงไปในอนาคตได้ ผลการวิจัยพบว่าวงต๊อบแก๊งเป็นดนตรีที่มีประวัติความเป็นมาและมีบทบาทหน้าที่ต่อวิถีชีวิตของชาวบ้านป่าแดง

¹สาขาวิชาดนตรีไทย วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

¹Thai Music Education Program, College of Music, Bansomdejchaopraya Rajabhat University

มานาน แต่ปัจจุบันมีจำนวนลดลงอย่างมากเนื่องจากประสบปัญหาต่าง ๆ หลายด้าน ซึ่งการศึกษาแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาพบว่าต้องสร้างนักดนตรีตึบแก่งรุ่นใหม่เพิ่มขึ้น เพื่อให้เพียงพอต่องานและการฟื้นฟูวงที่เลิกไปแล้วขึ้นมาใหม่ อนุรักษ์ขนบธรรมเนียมและข้อปฏิบัติต่าง ๆ ที่สืบทอดกันมาของนักดนตรีตึบแก่งใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยในการเผยแพร่ข้อมูลของวงตึบแก่งออกสู่สังคมในวงที่กว้างขึ้น ปลูกฝังความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวงตึบแก่งให้กับเยาวชนรุ่นใหม่ผ่านระบบการศึกษา เชิดชูศิลปดนตรีตึบแก่งที่สืบทอดและรักษาศิลปะทางดนตรีของท้องถิ่น สร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ สร้างเครือข่ายเพื่อการประชาสัมพันธ์ ซึ่งจากการดำเนินงานส่งผลให้ปัจจุบันมีนักดนตรีรุ่นใหม่เพิ่มมากขึ้น วงมีงานบรรเลงมากขึ้น นักดนตรีได้รับความชื่นชมจากชาวบ้านและมีความภาคภูมิใจในตนเองที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการสืบสานมรดกวัฒนธรรมทางดนตรีของท้องถิ่นไว้ให้ลูกหลาน คนรุ่นใหม่เริ่มหันมาให้ความสนใจมากขึ้น หน่วยงานต่าง ๆ เห็นความสำคัญและให้ความร่วมมืออย่างจริงจังในการอนุรักษ์และพัฒนางานตึบแก่งให้ยังคงอยู่ต่อไป ซึ่งการได้รับความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่ชี้ให้เห็นว่ากระบวนการอนุรักษ์ได้เริ่มขึ้นแล้ว และจะสามารถพัฒนาตัวเองให้สอดคล้องกับการพัฒนาทางสังคมต่อไปได้ในอนาคต

คำสำคัญ : ตึบแก่ง อนุรักษ์ พัฒนา

Abstract

The research aims to study the history and roles of the Toob Keng band towards Ban Pa Daeng society and to explore the problems causing the band to be in crisis and that is going to disappear. The research also aims to examine the approaches to conservation and development of the Toob Keng music band. The research was conducted by studying information from documents and field visits. The theory of music anthropology and the concept of development conservation were used as the analysis tools. The musicians and villagers were working together

to study the approaches to conservation and development of the Toob Keng music band to continue to be a part of villagers' life and to suit the changing social context in the future. The result shows that Toob Keng has a long history and it has played a role in Pa Daeng's people's lifestyle for a long time. However, nowadays the number of Toob Keng bands has been reduced due to various problems. This research found that more new generations of Toob Keng musicians need to be created to conform to the number of performances; the band that has been discontinued should be brought back; and the traditions and practices that have been passed on by musicians should be conserved. In order to do so, it is necessary to use modern technology to help disseminate the information of Toob Keng to the wider society, pass on knowledge related to Toob Keng to the new generations through the education system, honor the talented artists who inherit and maintain the local musical art, create new works, and build a network for public relations. As results from the operations, the number of new Toob keng musicians has increased, and the band has more instrumental work. Besides, the musicians are admired by locals and proud of themselves as they take part in the inheritance of the music as a local cultural heritage which is being passed on to their children. The new generations began to pay more attention to Toob Keng. Various agencies have recognized the importance and actively cooperated in the conservation, development, and continuation of the Toob Keng band. Such cooperation from all parties points out that the conservation process has already begun and will be able to develop itself following future social developments.

Keywords : Toob Keng, conservation, development

บทนำ

ดนตรีมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์มาเป็นเวลาช้านาน ตลอดระยะเวลาของประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา ดนตรีได้มีบทบาทและมีความสำคัญต่อมนุษย์ในหลายด้าน ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งเมื่อมนุษย์ได้ตระหนักแล้วว่าดนตรีมีประโยชน์และมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของตน ทำให้มนุษย์พยายามสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรีขึ้นมารับใช้ความต้องการของผู้คนในท้องถิ่นตนเอง สังเกตได้จากดนตรีในแต่ละท้องถิ่น แต่ละเมือง แต่ละประเทศ จะมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง ทำให้ดนตรีมีความแตกต่างกันจนเกิดเป็นวัฒนธรรมทางดนตรีของกลุ่มชนในแต่ละท้องถิ่นขึ้น ซึ่งในประเทศไทยก็เป็นพื้นที่หนึ่งที่มีผู้คนหลากหลายชาติพันธุ์อาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้แต่ละท้องถิ่นในประเทศไทยต่างก็มีวัฒนธรรมทางดนตรีที่เป็นของตนเอง ซึ่งประวัติและพัฒนาการทางดนตรีของแต่ละท้องถิ่นนั้น ล้วนมีส่วนสำคัญในการสร้างสรรค์รูปแบบทางดนตรีให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้คน จนดนตรีกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตผู้คนในท้องถิ่นนั้น ๆ และเป็นสิ่งหนึ่งที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งเรียกรวม ๆ ว่าดนตรีพื้นบ้าน (ปราณี วงศ์เทศ, 2525, น.38)

บทบาทหน้าที่อันสำคัญของดนตรีพื้นบ้านที่มีต่อผู้คนในแต่ละท้องถิ่นสามารถแบ่งออกได้ 2 ด้าน คือ ดนตรีที่ใช้เพื่อความบันเทิง และดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ตามความเชื่อของชาวบ้าน ซึ่งดนตรีที่ใช้บรรเลงในการประกอบพิธีกรรมของชาวบ้านนับเป็นดนตรีที่มีความน่าสนใจอย่างยิ่ง เนื่องจากดนตรีที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมในแต่ละพื้นที่นั้น ล้วนมีบทบาทและหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งต่อพิธีกรรม เช่น เชื่อมโยงความรู้สึกของผู้ร่วมพิธีกับขั้นตอนต่าง ๆ ของพิธีกรรม หรือก่อให้เกิดความรู้สึกศักดิ์สิทธิ์ร่วมกันในการรับรู้ของผู้ร่วมพิธี มีผลต่อการสร้างความเชื่อและความศรัทธา หรือในบางท้องถิ่น ดนตรียังทำหน้าที่เสมือนนาฬิกาบอกเวลาและรักษาระเบียบในพิธี (เสาวภา พรสิริพงษ์, 2548, น.44)

จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นจังหวัดหนึ่งของประเทศไทยที่มีประวัติศาสตร์ ประเพณีและวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวสืบต่อกันมาช้านาน มีหลักฐาน การปรากฏอยู่ของชุมชนในแถบลุ่มแม่น้ำป่าสักมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ และต่อมาเชื่อว่าผู้คนทีล่งหลักปักฐานหากินอยู่ในพื้นที่บริเวณนี้ได้รับอารยธรรม จากภายนอก โดยเฉพาะวัฒนธรรมทวารวดีและวัฒนธรรมเขมรโบราณ ทำให้ชุมชนเหล่านั้นเริ่มมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ประกอบกับการที่มีจำนวน ประชากรเพิ่มมากขึ้นจนกระทั่งกลายเป็นสังคมเมืองที่มีขนาดใหญ่ ปัจจุบัน จังหวัดเพชรบูรณ์ได้มีการพัฒนาสังคมในด้านต่าง ๆ ไปอย่างมาก เช่น ระบบ สาธารณูปโภค ระบบการคมนาคม ฯลฯ ทำให้คุณภาพชีวิตของชาวบ้านดีขึ้น (คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ, 2543) การพัฒนาในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ได้ทำให้วิถีชีวิตของผู้คนในสังคมเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตแต่ท่ามกลาง ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้น ปัจจุบันชาวเพชรบูรณ์ส่วนใหญ่ ยังคงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่นไว้ได้เป็นอย่างดี โดยสามารถ พบเห็นได้จากงานประเพณีที่สืบทอดกันมาของจังหวัดเพชรบูรณ์ เช่น งานบุญ บั้งไฟเดือนหก งานอัฐพระดำน้ำ รวมถึงภาษาและศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น (เสาวภา ศิริคชพันธ์, 2540, น.32) ซึ่งจังหวัดเพชรบูรณ์มีวงดนตรีพื้นบ้านที่มีความ น่าสนใจและมีประวัติศาสตร์คู่กับจังหวัดมายาวนาน คือ “วงต๊อบแก๊ง” เป็นวงดนตรีที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและมีรูปแบบการบรรเลงที่แตกต่าง จากดนตรีพื้นบ้านของท้องถิ่นอื่น ๆ

วงต๊อบแก๊งเป็นดนตรีที่มีบทบาทต่อสังคมชาวบ้านป่าแดงในการตอบสนอง ความต้องการพื้นฐานทางด้านจิตใจ ทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและระดับสังคม เป็นดนตรีที่สะท้อนให้เห็นถึงระบบความเชื่อและภูมิปัญญาท้องถิ่นทางดนตรี ของชาวบ้านป่าแดง ตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ คำว่า “ต๊อบแก๊ง” น่าจะมาจากเสียงของเครื่องดนตรีที่ใช้ผสมอยู่ในวงดนตรี คือ เสียง “ต๊อบ” หมายถึง เสียงของกลอง และเสียง “แก๊ง” หมายถึง เสียงของฆ้องกระแต (ข้าคม พรประสิทธิ์, 2549, น.24) เครื่องดนตรีทั้ง 2 ชนิดนี้ถือเป็นเครื่องดนตรีที่มี บทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการบรรเลงของวงดนตรีต๊อบแก๊ง เป็นเครื่องดนตรีที่มี

เสียงดังและมีรูปแบบการบรรเลงโดยตีสลับกันไปมาตลอดเพลง ทำให้ขณะที่วงกำลังบรรเลงเพลงจะมีเสียงตึกงและเสียงแ่งดังสลับกันอยู่ตลอดเวลา ด้วยเหตุผลดังกล่าวชาวบ้านจึงเรียกวงดนตรีวงนี้ว่าวงตึกง และกำหนดบทบาทให้ใช้บรรเลงประกอบพิธีในงานศพและงานบุญต่าง ๆ (ประทีป นั๊กปี, 2546, น.68)

จากการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับพลวัตทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อ การดำรงอยู่ของวงดนตรีตึกง พบว่า ทุกวันนี้ชาวบ้านป่าแดงได้ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของตนเองไปจากเดิม เพื่อให้สอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในทุกด้านของสังคม เป็นผลทำให้เกิดช่องว่างขึ้นในความสัมพันธ์ของสังคมที่มีอยู่ในหลายมิติโดยเฉพาะเรื่องพิธีกรรมและความเชื่อ เป็นเหตุทำให้สมาชิกในสังคมห่างเหินกันออกไปและให้ความสำคัญต่อกันหรือต่อสังคมน้อยลง เมื่อความสัมพันธ์ในสังคมลดความเข้มข้นลงกว่าแต่ก่อน กิจกรรมทางสังคมที่เคยมีจึงถูกละเลยโดยเฉพาะพิธีกรรม ทำให้วงตึกงซึ่งเป็นดนตรีที่เคยมีบทบาทในการบรรเลงประกอบพิธีหมดบทบาทไปด้วย ประกอบกับข้อจำกัดในการสืบทอดของวงตึกงที่ต้องอาศัยเวลานานในการฝึกฝน รวมไปถึงการที่ปัจจุบันชาวบ้านเริ่มรับเอาวัฒนธรรมทางดนตรีจากที่อื่นเข้ามาใช้ในงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในชุมชน ซึ่งเป็นวงดนตรีที่วงใหญ่กว่าและให้ความสำคัญได้มากกว่า จึงเป็นเหตุให้ลูกหลานชาวบ้านป่าแดงรุ่นใหม่ไม่ค่อยให้ความสำคัญที่จะสืบทอด แม้ว่าในปัจจุบันเริ่มมีการสนับสนุนและส่งเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ก็ไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปอย่างจริงจังและต่อเนื่องมากนัก เป็นเพียงแค่การส่งเสริมวงตึกงที่มีอยู่ในปัจจุบันให้ได้มีโอกาสแสดงมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งถือเป็นนิมิตหมายที่ดีแต่ก็ยังขาดซึ่งกระบวนการอันสำคัญที่จะก่อให้เกิดการอนุรักษ์ สืบทอดและพัฒนาให้ตึกงยังคงอยู่ต่อไปถึงรุ่นลูกรุ่นหลานอย่างแท้จริง และในอนาคตเมื่อหมदनักดนตรีตึกงรุ่นที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้ไปแล้ว วงตึกงอาจเหลือเพียงชื่อให้ลูกหลานชาวบ้านป่าแดงได้ระลึกถึงเท่านั้น

ด้วยเหตุผลดังที่ได้กล่าวมา ผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญและตระหนักถึงคุณค่าของวงดนตรีตึกง ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านที่มีความสำคัญของพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการศึกษาถึง

ประวัติความเป็นมา บทบาทและหน้าที่ของวงดนตรีต๊อบแก๊ง ตลอดจนพลวัตทางสังคมที่มีผลต่อสภาพภาพของวงดนตรีต๊อบแก๊งในปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์สังเคราะห์ในการสร้างแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาวงดนตรีต๊อบแก๊งให้ยังคงมีบทบาทต่อสังคม สามารถพัฒนาตัวเองควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างยั่งยืน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการสืบทอดและการเรียนรู้ของคนรุ่นใหม่ในพื้นที่เพชรบูรณ์ รวมไปถึงการเผยแพร่องค์ความรู้ไปสู่สังคมในวงกว้างเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านของชาวจังหวัดเพชรบูรณ์ และเพื่อให้คนไทยได้ซาบซึ้งถึงความหลากหลายและความสวยงามของวัฒนธรรมทางดนตรีพื้นบ้านที่ปรากฏอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทย

ภาพที่ 1 วงดนตรีต๊อบแก๊งขณะเดินแห่ในขบวนงาน
ประเพณีอุ้มพระดำน้ำ
(ที่มา : อัมรินทร์ แรงเพชร, 2563)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและบทบาทหน้าที่ของวงต๊อบแก๊งที่มีต่อสังคมบ้านป่าแดง
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอันเป็นเหตุให้วงดนตรีต๊อบแก๊งอยู่ในภาวะวิกฤตที่กำลังสูญหายไป
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาวงดนตรีต๊อบแก๊ง

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการศึกษานวทางการอนุรักษ์และพัฒนาวงดนตรีต๊อบแก๊งของชุมชนบ้านป่าแดง ตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์นี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีวิจัยด้านมานุษยวิทยาทางดนตรี (Ethnomusicology Research) ทำการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ได้แก่ หนังสือ ตำรา บทความ งานวิจัย และการเก็บข้อมูลภาคสนาม ใช้กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้องและครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยศึกษาลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนบ้านป่าแดง ตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ศึกษาบริบท และบทบาทของวงดนตรีต๊อบแก๊งที่มีต่อสังคมในมิติต่าง ๆ ทำการสืบค้นและตรวจสอบข้อมูลที่ได้ออกมาให้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้ออกมาวิเคราะห์สังเคราะห์ เพื่อหาแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนา เรียบเรียง และเขียนเป็นรายงานการวิจัยในรูปแบบบรรยายเชิงพรรณนา ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้รวบรวมมาเพื่อใช้วิเคราะห์ในงานวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม ซึ่งผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร

ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้จากการค้นคว้าเอกสาร คือ ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเพชรบูรณ์ อาณาเขต จำนวนประชากร อาชีพ วิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณี รวมถึงพิธีกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญต่อการนำมาช่วยในการวิเคราะห์และเพื่อความสมบูรณ์ถูกต้องของเนื้อหา โดยข้อมูลดังกล่าวสามารถค้นคว้าได้จากแหล่งต่าง ๆ เช่น ที่ว่าการอำเภอเมืองเพชรบูรณ์ องค์การบริหารส่วนตำบลป่าเลา เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ลักษณะภูมิประเทศ จำนวนประชากร และอาชีพ ข้อมูลจากงานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรม วัฒนธรรมทางดนตรี ดนตรีพื้นบ้าน บทบาทหน้าที่ของดนตรีต่อพิธีกรรม รวมถึงทฤษฎีทางมานุษยวิทยาและสังคมวิทยา ทั้งของชาวไทยและชาวต่างชาติ ข้อมูลที่กล่าวมาเป็นข้อมูลที่หาได้จากห้องสมุดต่าง ๆ เช่น สำนักหอสมุด

มหาวิทยาลัยมหิดล หอสมุดแห่งชาติ และห้องสมุดในมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์

2. การเก็บข้อมูลภาคสนาม

ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้เริ่มจากการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นของบ้านป่าแดง ติดต่อเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการในท้องถิ่นและผู้นำชุมชน เพื่อความสะดวกในการลงพื้นที่และติดต่อขอความร่วมมือกับนักดนตรีวงดับแกงเพื่อเก็บข้อมูล วิธีการที่ผู้วิจัยใช้เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล เช่น การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non - Participant observation Form) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview Form) และการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview Form) โดยแต่ละวิธีจะถูกปรับใช้ให้เหมาะสมตามสถานการณ์

3. การบันทึกและการตรวจสอบข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยใช้ข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลจากเอกสาร ตำรา หนังสือ งานวิจัย รวมทั้งข้อมูลภาคสนามที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต การสนทนากลุ่ม โดยการจำแนกข้อมูลออกเป็นประเด็นสำคัญตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยที่ตั้งไว้มาทำการบันทึกข้อมูลเป็นเอกสารและบันทึกในเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ เทปบันทึกเสียง กล้องบันทึกภาพนิ่ง เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ จึงทำการตรวจสอบข้อมูล โดยผู้วิจัยประมวลผลข้อมูลที่ได้มาว่าถูกต้องมีความน่าเชื่อถือ มีความแม่นยำและเที่ยงตรง ผู้วิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ด้วยการตรวจสอบข้อมูลในลักษณะแบบสามเส้า (Data Triangulation) คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มาถูกต้องหรือไม่ โดยการสอบแหล่งที่มาของข้อมูล เพื่อเป็นการป้องกันความผิดพลาดของข้อมูลที่ได้รับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Analytic Induction) และการวิเคราะห์โดยการจำแนกข้อมูล (Typological Analysis) คือ การจัดแบ่งข้อมูลต่างที่ได้ทั้งหมดโดยใช้ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาช่วยวิเคราะห์ เช่น ใช้ทฤษฎีสุนทรียศาสตร์และทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม เพื่ออธิบายถึงความงามทางด้านเสียงของเครื่องดนตรี ความงามของรูปแบบการนำเสนอของวงตีบ่ง ทฤษฎีบทบาทหน้าที่วิเคราะห์บทบาทของวงตีบ่งที่มีต่อสังคมบ้านป่าแดงอย่างไรและมีแนวโน้มต่อการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด เพื่อกำหนดแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนางานตีบ่งว่าควรมีทิศทางและวิธีการอย่างไร จากนั้นจึงนำเสนอรายงานผลการวิจัยด้วยการเขียนแบบวิเคราะห์เชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนางานดนตรีตีบ่งบ้านป่าแดง ตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนางานตีบ่งให้คงอยู่ และยังคงมีบทบาทต่อวิถีชีวิตชาวบ้านตามความเหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน โดยดำเนินการวิจัยด้วยการเก็บข้อมูลตามกระบวนการทางมานุษยวิทยา ใช้ทฤษฎีและแนวคิดทางมานุษยวิทยาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ถึงปัญหาในทุกมิติที่มีผลต่อวงตีบ่ง ดำเนินการจัดการประชุมโดยเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ เพื่อชี้แจงให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับวงตีบ่งและขอให้ทุกฝ่ายร่วมกันระดมความคิดในการกำหนดแนวทางอนุรักษ์และพัฒนางานตีบ่ง รวมไปถึงการร่วมกันดำเนินงานตามแนวทางที่ได้กำหนดขึ้น โดยแนวทางดังกล่าว คือ 1) แนวทางด้านอนุรักษ์ 2) แนวทางด้านการพัฒนา โดยดำเนินงานควบคู่กันไปเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ให้บรรลุตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งผลจากการวิจัยและการดำเนินงานดังกล่าวสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. แนวทางการอนุรักษ์วงดนตรีต๊อบแก๊ง

แนวทางในการอนุรักษ์วงดนตรีต๊อบแก๊ง เป็นแนวทางที่กำหนดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ทำให้วงดนตรีต๊อบแก๊งลดความนิยมจากสังคมและมีจำนวนลดลงอย่างมากในช่วงเวลาที่ผ่านมามีการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เช่น การสร้างนักดนตรีรุ่นใหม่ การฟื้นฟูวงดนตรีต๊อบแก๊งที่เลิกไปแล้วขึ้นมาใหม่ ฯลฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดกระบวนการอนุรักษ์ขึ้นอย่างยั่งยืน ซึ่งแนวทางการอนุรักษ์ดังกล่าวสามารถอธิบายได้ ดังนี้

1.1 การสร้างนักดนตรีรุ่นใหม่

การขาดผู้ที่จะมาสืบทอดองค์ความรู้ทางดนตรีของวงต๊อบแก๊ง ถือเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้วงต๊อบแก๊งในปัจจุบันกำลังจะหมดไป ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องสร้างความเข้าใจกับชาวบ้านถึงปัญหาที่เกิดขึ้น โดยขอความร่วมมือช่วยหาผู้ที่สนใจหรือสมัครใจมาเรียนรู้และฝึกฝนบรรเลงวงต๊อบแก๊ง เพื่อเพิ่มจำนวนนักดนตรีให้มากขึ้นและเพียงพอต่องานพิธีกรรมต่าง ๆ ของชาวบ้าน โดยมุ่งเน้นกลุ่มชาวบ้านที่อยู่ในวัยทำงาน เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีเวลามาเรียนและฝึกซ้อมต๊อบแก๊งได้มากกว่าเยาวชนรุ่นใหม่ และมีประสบการณ์เคยได้รู้ได้เห็นวงต๊อบแก๊งมาตั้งแต่เด็ก จึงมีความคุ้นเคยกับต๊อบแก๊งมากกว่าเด็กรุ่นใหม่ เมื่อได้ผู้เรียนและเลือกเครื่องดนตรีให้เหมาะสมตามความชอบและความถนัดของผู้เรียนแล้วจึงเริ่มทำการเรียนการสอน มีนักดนตรีต๊อบแก๊งที่มีประสบการณ์จะผลัดกันมาเป็นผู้สอน และฝึกซ้อมให้ในช่วงเวลาหลังจากที่ชาวบ้านเสร็จงานจากทำไร่ทำนาแล้ว โดยเริ่มฝึกหัดจากเพลงต้น ซึ่งเป็นเพลงพื้นฐานของเครื่องดนตรีแต่ละชิ้น เมื่อผู้เรียนมีความชำนาญมากขึ้นจึงเริ่มเรียนเพลงอื่น ๆ ที่ต้องใช้ในพิธีกรรมต่อไป เมื่อนักดนตรีต๊อบแก๊งรุ่นใหม่สามารถบรรเลงเพลงได้อย่างชำนาญในระดับหนึ่งแล้ว สิ่งจำเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่นักดนตรีต๊อบแก๊งจะต้องมีคือประสบการณ์ในการออกงานต่าง ๆ ซึ่งนักดนตรีต๊อบแก๊งรุ่นใหม่จะต้องฝึกออกงานร่วมกับนักดนตรีรุ่นเก่าเพื่อเรียนรู้ขั้นตอนพิธีและวิธีการในการบรรเลงประกอบพิธี และเพื่อให้เป็นที่รู้จักและจดจำของชาวบ้านในฐานะนักดนตรีต๊อบแก๊งรุ่นใหม่

ผลจากการดำเนินงานทำให้ปัจจุบันมีนักดนตรีตึบแก่งที่สามารถรับงานบรรเลงได้เพิ่มมากขึ้น นักดนตรีรุ่นใหม่ต่างก็ได้รับความชื่นชมจากชาวบ้านและมีรายได้เพิ่มขึ้นตามสมควร ซึ่งผลจากการดำเนินงานสามารถสร้างกระแสของการอนุรักษ์วงดนตรีตึบแก่งให้เกิดขึ้นได้ในระดับหนึ่ง ถึงแม้ว่าอาจต้องใช้ระยะเวลาอีกบ้าง แต่เชื่อว่าในอนาคตก็จะมีผู้ที่รู้จักและสนใจที่จะเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการสร้างนักดนตรีตึบแก่งรุ่นใหม่ขึ้นมาจึงเป็นอีกแนวทางและวิธีการหนึ่งที่จะอนุรักษ์วงดนตรีตึบแก่งให้ยังคงอยู่และมีบทบาทต่อวิถีชีวิตของชาวบ้านต่อไปได้

ภาพที่ 2 บรรยากาศการฝึกซ้อมเพื่อสร้างนักดนตรีตึบแก่งรุ่นใหม่
(ที่มา : อัมรินทร์ แร่งเพชร, 2563)

1.2 การฟื้นฟูวงดนตรีตึบแก่ง

ปัจจุบันถึงแม้จะมีวงตึบแก่งหลายวงที่เลิกรับงานบรรเลงไปแล้ว แต่ก็ยังมีสมาชิกในวงบางคนที่ยังสามารถเล่นดนตรีตึบแก่งได้คงเหลืออยู่บ้าง แต่เนื่องจากมีจำนวนสมาชิกไม่ครบวงทำให้ไม่สามารถรับงานทำการบรรเลงได้ ดังนั้นการสร้างนักดนตรีขึ้นมาใหม่เพื่อให้สามารถบรรเลงได้ครบวง จึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะสามารถทำให้วงตึบแก่งที่เลิกรับงานไปแล้วสามารถกลับมารับ

งานหรือกลับมามีบทบาทต่อชุมชนของตนเองได้อีก (อุมม์ อินทร์เหลือง, 2563) ซึ่งนักดนตรีต๊อบแก๊งที่ยังมีชีวิตอยู่และเคยอยู่ในวงที่เลิกรับงานไปแล้วนั้น ทุกคนต่างก็มีความต้องการให้มีการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูวงต๊อบแก๊งขึ้นมาใหม่ โดยให้ความร่วมมือที่จะมาช่วยสอนและฝึกหัดนักดนตรีรุ่นใหม่ ซึ่งการที่มีจำนวนนักดนตรีเพิ่มมากขึ้น วงต๊อบแก๊งที่เลิกไปแล้วเพราะขาดนักดนตรีก็จะสามารถกลับมารับงานบรรเลงได้อีกครั้ง และเนื่องจากวงต๊อบแก๊งหนึ่งวงใช้นักดนตรีเพียงห้าคน ดังนั้นการฟื้นฟูวงต๊อบแก๊งขึ้นมาใหม่ จึงเป็นเรื่องที่สามารถทำได้ไม่ยากนักและการที่มีจำนวนวงต๊อบแก๊งมากขึ้นก็จะทำให้เพียงพอที่จะรองรับงานพิธีกรรมต่าง ๆ ของชาวบ้านได้ ดังนั้นการฟื้นฟูวงต๊อบแก๊งที่เลิกไปแล้วให้กลับมาใหม่หรือแม้กระทั่งการตั้งวงขึ้นมาใหม่จึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการอนุรักษ์วงต๊อบแก๊งให้ยังคงอยู่และมีบทบาทต่อวิถีชีวิตของชาวบ้านในฐานะของมรดกทางวัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นต่อไป

1.3 การอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมและข้อปฏิบัติในการบรรเลงประกอบพิธีกรรม

ดนตรีต๊อบแก๊งเป็นดนตรีพื้นบ้านที่มีความผูกพันอยู่กับวิถีชีวิตของชาวบ้านมาอย่างยาวนาน เป็นดนตรีที่มีขนบธรรมเนียมปฏิบัติหรือมีกฎมีข้อห้ามต่าง ๆ อยู่พอสมควร ซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญที่นักดนตรีต๊อบแก๊งทุกคนจะต้องเรียนรู้และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ซึ่งข้อวัตรปฏิบัติต่าง ๆ นั้น ล้วนมีส่วนช่วยฝึกฝนหล่อหลอมให้นักดนตรีต๊อบแก๊งเป็นคนที่มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน และเป็นผู้ที่เสียสละเพื่อชาวบ้าน (นฤเทพ แสงนง, 2563) สิ่งเหล่านี้ ล้วนเป็นขนบธรรมเนียมและข้อปฏิบัติอันดีงามที่นักดนตรีทุกรุ่นได้สืบทอดต่อกันมา เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้แก่นักดนตรีต๊อบแก๊งในอดีตต่างก็ได้รับการยอมรับนับถือจากชาวบ้าน ดังนั้นการที่จะอนุรักษ์และสืบทอดดนตรีต๊อบแก๊งให้ยังคงอยู่และมีบทบาทต่อวิถีชีวิตของชาวบ้านต่อไปอย่างยั่งยืนนั้น นอกจากจะต้องสร้างนักดนตรีรุ่นใหม่แล้ว ยังต้องเน้นเรื่องของการส่งเสริมให้นักดนตรีรุ่นใหม่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมและข้อวัตรปฏิบัติอันดีงามที่ได้สืบทอดต่อ ๆ กันมา

ซึ่งถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่นักดนตรีตึบแก่งรุ่นใหม่ทุกคนจะต้องเรียนรู้และต้องปฏิบัติตาม

1.4 การอนุรักษ์ด้วยการประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่

ปัจจุบันเทคโนโลยีด้านการสื่อสารมีความทันสมัยและสามารถเข้าถึงผู้คนจำนวนมากได้ในเวลาอันรวดเร็ว ดังนั้นการนำเทคโนโลยีดังกล่าวมาใช้ในการช่วยประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวงดนตรีตึบแก่งจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่ง ด้วยการสร้างสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยและน่าสนใจในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเล่าเรื่องราวของวงตึบแก่งในหลากหลายแง่มุม นำไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น สถานีวิทยุของจังหวัดเพชรบูรณ์ สถานีวิทยุชุมชนอำเภอเมือง ฝ่ายประชาสัมพันธ์หน่วยงานของรัฐและเอกชนในจังหวัด สภาวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบูรณ์ และสื่อทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งถือเป็นช่องทางที่มีคนสนใจมากที่สุด ขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนให้มีการนำวงดนตรีตึบแก่งออกแสดงในงานต่าง ๆ ทั้งงานในระดับชุมชนและงานระดับจังหวัด ซึ่งการดำเนินงานมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อต้องการทำให้วงตึบแก่งกลับมาเป็นที่รู้จักของคนในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์มากขึ้น ทำให้คนเพชรบูรณ์รุ่นใหม่ได้เห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของวงดนตรีตึบแก่งในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเอง และเมื่อวงตึบแก่งเป็นที่รู้จักของคนในพื้นที่ดีแล้ว จากนั้นจึงเริ่มเผยแพร่ในระดับประเทศ เพื่อให้คนในท้องถิ่นอื่นของประเทศได้รู้จักวงตึบแก่งของจังหวัดเพชรบูรณ์ต่อไป

1.5 การอนุรักษ์ด้วยการปลูกฝังความรู้ให้กับเยาวชนผ่านระบบการศึกษา

การอนุรักษ์ด้วยการปลูกฝังความรู้ให้กับเยาวชนผ่านระบบการศึกษา เป็นวิธีที่ไม่ได้มุ่งหวังให้เด็กรุ่นใหม่ทุกคนสามารถเล่นดนตรีตึบแก่งได้ แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้เด็กรุ่นใหม่ทุกคนได้เรียนรู้ มีประสบการณ์ มีทัศนคติที่ดี รู้จักและตระหนักถึงความสำคัญของวงตึบแก่ง สามารถบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ของวงตึบแก่งให้กับผู้อื่นได้ ซึ่งการดำเนินการเพื่อปลูกฝังความรู้

เกี่ยวกับวงดุ้บเก้งให้กั้บเยาวชนผ่านระบบการศึกษานั้้น สามารถทำได้โดยการสร้างหลักสูตวรรษะยั้สน์ ชูตควาามรู้ และสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพสามารถบอกเล่าเรื่องราวของวงดุ้บเก้ง เช่น ประวัติความเป็นมา ทฤษฎีทางดนตรี รวมไปถึงวิธีการบรรเลง โดยจัดทำในรูปแบบของเอกสาร สื่อดิจิตอล จากนั้นขอควาามร่วมมือโรงเรียนและสถาบันการศึกษาในพื้นที่ให้นำไปใช้ในการเรียนการสอนกับนักเรียน นักศึกษา ขอควาามร่วมมือจากงานประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานทั้งภาครรัฐและเอกชนในพื้นที่ให้ช่วยนำสื่อที่ทำขึ้นไปเผยแพร่ต่อคนในจังหวัดเพชรบูรณ์ และพื้นที่อื่น ๆ หรือหาโอกาสให้วงดุ้บเก้งได้ออกแสดงในงานที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้ผู้คนได้รู้จักและชื่นชมวงดนตรีดุ้บเก้งในฐานะของศิลปวัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง (เช่น สีใส, 2563) ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวเชื่อว่าเมื่อเยาวชนรุ่นใหม่ที่ได้เรียนรู้เรื่องราวของดุ้บเก้งในวันนี้ได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะเป้นกำลังสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมวงดุ้บเก้งให้มีการพัฒนาต่อไปอย่างยั่งยืน

1.6 การอนุรักษ์ด้วยการเชิดชูศิลปิน

การเชิดชูเกียรติให้กั้บศิลปินดุ้บเก้งเป้นอีกแนวทางหนึ่งในการที่จะอนุรักษ์ และสืบสานวัฒนธรรมทางดนตรีของท้องถิ่นเอาไว้ได้ เนื่องจากที่ผ่านมามีอ่า่นักดนตรีดุ้บเก้งทุกคนล้วนเป้นผู้ที่เสียสละเพื่อส่วนรวมทั้ง สั้้นนักดนตรีเหล่านี้ล้วนได้ผ่านการำงานทางดนตรีเพื่อประโยชน์ของสังคมบ้านป่าแดง ตำบลป่าเลาามาช้านาน ความรักในดนตรีดุ้บเก้งและท้องถิ่นของตนเองประกอบกับความเป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตนตามนิสัยของนักดนตรีดุ้บเก้งที่สืบทอดสั่งสอนกันมา ทำให้ตลอดเวลาที่ผ่านมากลุ่มนักดนตรีเหล่านี้ไม่เคยเรียกร้องการยอมรับหรือสิ่งตอบแทนใด ๆ จากสังคมเลย นอกจากนั้นในการดำเนินการอนุรักษ์และพัฒนาวงดนตรีดุ้บเก้ง ผู้ที่จะต้องมีบทบาทในการดำเนินงานดังกล่าวมากที่สุด คือ กลุ่มนักดนตรีดุ้บเก้งรุ่นเก่านั้้นเอง เพราะการสร้างนักดนตรีรุ่นใหม่นั้้นจำเป็นต้องอาศัยนักดนตรีรุ่นเก่าช่วยถ่ายทอดวิชาความรู้และประสบการณ์ในการออกไปบรรเลงในงานต่าง ๆ ให้ ซึ่งนักดนตรีดุ้บเก้งในปีจจุบันทุกคนก็พร้อมที่จะให้ควาามร่วมมือโดยไม่หวังสินจ้าง

หวังเพียงให้ดนตรีตึบแก่งที่พวกเขารักยังคงอยู่คู่กับบ้านป่าแดง ตำบลป่าเลาต่อไป ดังนั้นการจัดงานเชิดชูเกียรติให้กับศิลปินตึบแก่งจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะมีผลต่อการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมทางดนตรีของท้องถิ่นเอาไว้ได้ ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดงานเชิดชูศิลปินท้องถิ่นผู้เสียสละเหล่านี้ เพื่อเป็นการให้เกียรติและสร้างขวัญกำลังใจให้กับนักดนตรีตึบแก่งที่ยังมีชีวิตอยู่และเป็นผู้ที่ได้สร้างคุณประโยชน์ทางดนตรีให้กับสังคม และสำคัญที่สุดก็เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นักดนตรีตึบแก่งที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีกำลังใจกำลังใจที่จะทำงานเพื่อการอนุรักษ์และสืบสานดนตรีตึบแก่งต่อไป

2. แนวทางการพัฒนาวงดนตรีตึบแก่ง

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดของการดำเนินงานพัฒนาวงดนตรีตึบแก่งนั้น ต้องเป็นการพัฒนาที่เกิดขึ้นจากความคิดความต้องการจากชาวบ้านผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรมนั่นเอง เนื่องจากชาวบ้านเป็นผู้ที่รู้ดีที่สุดว่า ปัญหาคืออะไร จะต้องแก้ไขอย่างไร และต้องการให้วงตึบแก่งพัฒนาไปในทิศทางใด ซึ่งเมื่อการดำเนินการพัฒนาประสบความสำเร็จ ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นก็คือชาวบ้านเอง ในการศึกษาวิจัยและดำเนินการเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาวงดนตรีตึบแก่งนั้น ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็น ความต้องการ ตลอดจนวิธีการในการพัฒนาด้านต่าง ๆ จากชาวบ้าน ผู้นำชุมชน นักวิชาการ นักดนตรี และผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยนำข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็นประเด็น และกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาวงตึบแก่งขึ้น จากนั้นจึงดำเนินการตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งผลจากการวิจัยและดำเนินงานตามแนวทางดังกล่าว สามารถอธิบายสรุปได้ ดังนี้

2.1 การพัฒนารูปแบบการบรรเลงและองค์ประกอบการแสดงของวงตึบแก่ง

จากการศึกษาข้อมูลการสัมภาษณ์ชาวบ้านหลายช่วงวัยที่ไม่ใช่นักดนตรีในด้านทัศนคติที่มีต่อวงดนตรีตึบแก่งพบว่า คนรุ่นเก่าส่วนใหญ่ก็จะคุ้นชินจนไม่ค่อยสนใจนัก เนื่องจากปัจจุบันทางเลือกในการเสพความบันเทิง

มีมากขึ้น คนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่ก็ไม่รู้จักวงต๊อบเก๋งเพราะไม่ค่อยได้พบเห็น เนื่องจากทั้งตำบลปลาเลาเหลือวงต๊อบเก๋งอยู่แค่วงเดียวเท่านั้น และก็ไม่ได้ออกงานแสดงให้ผู้คนได้พบเห็นบ่อยนัก (ประสิทธิ์ มาจาก, 2562) ดังนั้นการพัฒนา รูปแบบการบรรเลงหรือการแสดงของวงต๊อบเก๋งให้มีความทันสมัย แตกต่างไป จากรูปแบบเดิม ๆ ในอดีต จึงเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้คนหันกลับมาสนใจวงต๊อบเก๋งได้ (กมล บุญเขต, 2563) การพัฒนาดังกล่าวสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การนำเอา เครื่องดนตรีมาผสมกับวงเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างสีสันให้กับเพลงที่บรรเลง การบูรณาการ วงต๊อบเก๋งกับวงกลองยาวของชาวบ้านหรือวงดนตรีอื่น ๆ การสร้างสรรค์บทเพลง ใหม่ ๆ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของคนรุ่นใหม่ได้ รวมไปถึงการจัดชุด การแสดงประกอบการบรรเลงของวงต๊อบเก๋ง อย่างไรก็ตามการพัฒนาจะต้อง รักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์และขนบธรรมเนียมอันดีงามของการเป็นนักดนตรีต๊อบเก๋ง ที่ปฏิบัติและสืบทอดต่อ ๆ กันมาให้มากที่สุด

2.2 การพัฒนาด้วยเทคโนโลยีและการบริหารจัดการ

การพัฒนางวงต๊อบเก๋งให้มีศักยภาพในการแข่งขันกับดนตรีจาก ต่างวัฒนธรรมภายใต้ระบบการสื่อสารที่ไร้พรมแดนอย่างในปัจจุบัน จำเป็น อย่างยิ่งที่จะต้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือในการช่วยผลิต สื่อที่มีความหลากหลายและน่าสนใจ เช่น การบันทึกเสียงด้วยเครื่องบันทึกเสียง ที่มีคุณภาพสูง การบันทึกวีดิโอการแสดงของวงต๊อบเก๋งโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ ได้ภาพในมุมที่สวยงามเพื่อนำออกเผยแพร่ รวมไปถึงการนำเครื่องเสียงที่มี คุณภาพมาประยุกต์ใช้กับวงต๊อบเก๋ง นอกจากนั้นต้องใช้ระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งปัจจุบันเป็นช่องทางการสื่อสารที่มีความเร็วสูงและสามารถเข้าถึงผู้คน จำนวนมากมาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารเรื่องราวต่าง ๆ ของวงต๊อบเก๋งออกไปให้คน ทั่วไปได้รับรู้ ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าวถือว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินการ พัฒนาและเก็บรักษาองค์ความรู้ของวงดนตรีต๊อบเก๋งให้ยังคงอยู่คู่กับวิถีชีวิต ของชาวบ้านต่อไป

2.3 การพัฒนาทักษะและคุณภาพของนักดนตรี

การพัฒนาทักษะและคุณภาพนักดนตรีตึบแก่งให้มีความเชี่ยวชาญ ทั้งด้านองค์ความรู้ทางดนตรีและการปฏิบัติมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาให้นักดนตรี มีศักยภาพเพียงพอและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม ปัจจุบัน อันถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงอยู่ของวงตึบแก่ง ในอนาคต จากการศึกษาพบว่า ทักษะที่จำเป็นต่อนักดนตรีตึบแก่งในปัจจุบัน คือ 1) การพัฒนาทักษะทางด้านฝีมือในการบรรเลง เพื่อรักษาไว้ซึ่งองค์ความรู้ คุณภาพ ของการบรรเลง และสุนทรียภาพทางดนตรีของวงตึบแก่งเอาไว้ 2) นักดนตรี ตึบแก่งทั้งรุ่นปัจจุบันและรุ่นใหม่ จำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ในเรื่องของการใช้เทคโนโลยี ที่ทันสมัยเพื่อนำเอามาใช้ให้เกิดประโยชน์ที่หลากหลายต่อการอนุรักษ์ และพัฒนาวงตึบแก่ง 3) พัฒนาทักษะในการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ ให้สามารถ ดึงดูดความสนใจของผู้คนได้ และพยายามผลิตผลงานออกอย่างต่อเนื่อง โดยประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อทุกช่องทางที่มี 4) พัฒนาทักษะในการอธิบายถึง ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของวงดนตรีตึบแก่งให้กับนักท่องเที่ยวหรือ ผู้ที่สนใจได้ 5) พัฒนาทักษะการสอนหรือถ่ายทอดความรู้ในการปฏิบัติดนตรี ตึบแก่งให้กับผู้อื่นได้ การพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ของนักดนตรีทั้ง 5 ข้อที่ได้ กล่าวมาข้างต้น เป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาให้นักดนตรีรุ่นใหม่ให้มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับบริบททางสังคมในปัจจุบัน เป็นกระบวนการที่ จะทำให้วงตึบแก่งได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลง ทางสังคมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2.4 การพัฒนาความร่วมมือกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาวงตึบแก่งจำเป็นต้องมีการสร้างความร่วมมือ ระหว่างองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความร่วมมือในการสนับสนุน การดำเนินงานด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะหน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านศิลปวัฒนธรรม ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เช่น สถาบันการศึกษา ฝ่ายพัฒนาชุมชนและ สภาวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบูรณ์ รวมไปถึงเพจในเฟซบุ๊กที่เกี่ยวข้องกับ การสนับสนุนทางด้านศิลปวัฒนธรรม ในการช่วยกันประชาสัมพันธ์และ

เผยแพร่ผลงานต่าง ๆ ของวงตุ้บแก่ง ให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปโดยเฉพาะผู้คนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ขอความร่วมมือในการช่วยกันนำวงตุ้บแก่งออกไปบรรเลงในงานกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้คนได้พบเห็นวงตุ้บแก่งบ่อยมากขึ้น ซึ่งจากการดำเนินงานดังกล่าว ทำให้ปัจจุบันเริ่มเห็นวงดนตรีตุ้บแก่งไปบรรเลงในงานที่ไม่ใช่งานศพมากขึ้น เช่น งานแก้บนเสาหลักเมือง งานอุ้มพระดำน้ำ งานแห่ของดีประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ ฯลฯ นอกจากนี้จะได้ประชาสัมพันธ์วงตุ้บแก่งแล้วยังเป็นการสร้างประสบการณ์ในการออกงานให้นักดนตรีและสร้างรายได้ให้กับนักดนตรีอีกทางหนึ่งด้วย

แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาวงดนตรีตุ้บแก่งที่ได้กล่าวมาแล้วเป็นแนวทางที่เกิดขึ้นจากการร่วมกันคิดร่วมกันทำของผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงดนตรีตุ้บแก่ง เช่น ชาวบ้าน นักดนตรี ผู้นำชุมชน ฯลฯ ซึ่งผลจากการดำเนินการทำให้ปัจจุบันวงตุ้บแก่งเริ่มเป็นที่รู้จักมากขึ้น มีชาวบ้านและหน่วยงานนำไปบรรเลงในงานต่าง ๆ มากขึ้น มีผู้ที่สนใจเข้ามาเรียนรู้และเริ่มมีนักดนตรี รุ่นใหม่ที่มีฝีมือพอที่จะออกงานได้เพิ่มขึ้น ถึงจำนวนจะยังมีไม่มากนักแต่ก็เป็นการเริ่มต้นที่ดีและเชื่อว่าดำเนินงานตามแนวทางที่กล่าวมาจะทำให้เกิดกระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาวงดนตรีตุ้บแก่งขึ้นได้ และทำให้วงตุ้บแก่งสามารถกลับมามีบทบาทต่อวิถีชีวิตของชาวบ้าน สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเพื่อให้ดนตรีตุ้บแก่งยังคงดำรงอยู่คู่กับบ้านป่าแดงต่อไป

ภาพที่ 3 การประชุมผู้นำชุมชน นักดนตรี และชาวบ้าน เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาวงดนตรีตุ้บแก่ง
(ที่มา : อัมรินทร์ แร่งเพชร, 2563)

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนางวนดนตรีทุบแก่ง บ้านป่าแดง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อต้องการศึกษาประวัติความเป็นมา บทบาทหน้าที่และปัญหาต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนางวนดนตรีทุบแก่งให้ยังคงอยู่ในสังคมและมีบทบาทต่อวิถีชีวิตของชาวบ้านป่าแดงต่อไป ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลต่าง ๆ ทั้งข้อมูลจากเอกสารเกี่ยวข้องและข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ภาคสนาม โดยได้ทำการศึกษาประวัติความเป็นมาและบทบาทหน้าที่ของวงทุบแก่งที่มีต่อสังคมในมิติต่าง ๆ ศึกษาถึงที่มาและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอันเป็นสาเหตุที่ทำให้วงดนตรีทุบแก่งต้องตกอยู่ในภาวะวิกฤตที่จะหมดไปจากสังคมบ้านป่าแดง โดยใช้แนวคิดด้านการอนุรักษ์ การพัฒนา และทฤษฎีทางมานุษยวิทยาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อหาแนวทางและวิธีการที่จะสามารถนำไปสู่การอนุรักษ์และการพัฒนางวนดนตรีทุบแก่งให้ยังคงอยู่และสามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบททางสังคมที่จะต้องเปลี่ยนแปลงไปในอนาคตได้ การกำหนดขอบเขตพื้นที่ของการวิจัยเป็นหมู่บ้านป่าแดง ตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ เนื่องจากการศึกษาเบื้องต้นพบว่าวงดนตรีทุบแก่งเป็นดนตรีพื้นบ้านเฉพาะท้องถิ่นที่กำลังประสบปัญหาการลดลงอย่างมาก ซึ่งจากการสำรวจพบว่าปัจจุบันมีวงดนตรีทุบแก่งเหลืออยู่เพียงวงเดียวคือวงของนายนฤเทพ แสงนก ที่ยังคงสามารถรับงานและออกงานบรรเลงในพิธีกรรมต่าง ๆ ให้กับชาวบ้านได้

การดำเนินการอนุรักษ์หรือการพัฒนาสิ่งที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมนั้น ต้องเกิดขึ้นจากการคิด และลงมือทำของผู้ที่เป็นเจ้าของวัฒนธรรมเอง ซึ่งในกรณีของวงดนตรีทุบแก่งผู้ที่จะสามารถสร้างกระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาได้ดีที่สุด คือ ชาวบ้านป่าแดง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการติดต่อขอความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านป่าเลา โดยแจ้งถึงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย และขอความอนุเคราะห์ในการช่วยประสานผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมเพื่อร่วมกันรับทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับวงดนตรีทุบแก่งและร่วมกันหาทางแก้ไข ซึ่งประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้แทนจากสถานศึกษาใน

พื้นที่ เจ้าหน้าที่ด้านการพัฒนาชุมชน นักดนตรีต๊อบแก๊งและชาวบ้านที่สนใจ โดยทุกฝ่ายให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เนื่องจากต่างก็เห็นถึงความสำคัญของ ต๊อบแก๊งในฐานะดนตรีพื้นบ้านของตนเองอยู่แล้ว ซึ่งการระดมความคิดเรื่อง การอนุรักษ์และพัฒนาวงต๊อบแก๊งจากชาวบ้านนั้นได้นำเอาข้อความอ้างอิงของ สัญญา สัญญาวิวัฒน์ ที่ได้อ้างอิงหลักการที่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรม สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ท่านทรงยึดถือเป็นแนวทาง ในการทำงานด้านการอนุรักษ์และพัฒนาของพระองค์ในการดำเนินงานไปสู่ เป้าหมายที่วางไว้ คือ 1) เน้นเรื่องการทำให้ชาวบ้านสามารถช่วยตนเองและ พึ่งพาตนเองได้ 2) การเริ่มจากสภาพที่เขาเป็นอยู่ นั่นคือชาวบ้านหรือเด็กเขา เคยมีชีวิตอยู่อย่างไร มีความรู้หรือฐานะอย่างไรให้เริ่มจากตรงนั้น แล้วจึงค่อย ๆ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นให้สูงขึ้น 3) สนับสนุนการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น เพราะเป็นสิ่งที่มือโยใกล้ตัว ชาวบ้านย่อมรู้จักดี จึงนำมาใช้ได้ทันทีที่ไม่ต้องมี การศึกษาทำความเข้าใจใหม่ ไม่ต้องรอความช่วยเหลือจากภายนอก ซึ่งไม่รู้จะใช้ เวลานานเท่าใด 4) การมีส่วนร่วมของคนในท้องที่ โครงการพัฒนาทุกโครงการ ต้องพยายามนำชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อเขาจะได้เรียนรู้และมีความรู้ ความชำนาญเพิ่มขึ้นนั่นคือการพัฒนา (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2543, น.74) ผลจากการประชุมทำให้ได้แนวทางและวิธีการในการที่จะอนุรักษ์และพัฒนา วงดนตรีต๊อบแก๊งให้ยังคงมีบทบาทต่อวิถีชีวิตของชาวบ้านต่อไปได้ ซึ่งแนวทางที่ได้ ร่วมกันกำหนดขึ้นนั้นแบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยเป็นการดำเนินงานที่ต้องทำ ควบคู่กันไป คือ งานด้านการอนุรักษ์ และงานด้านการพัฒนา

การดำเนินงานด้านการอนุรักษ์วงดนตรีต๊อบแก๊งตามแนวทางที่กำหนดขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาที่มีผลทำให้วงต๊อบแก๊งลดความนิยมจาก สังคมและมีจำนวนลดลงอย่างมากในช่วงเวลาที่ผ่านมา จนน่าเป็นห่วงว่าอาจจะ หมดไปจากสังคมในเวลาไม่นาน ซึ่งในการทำงานเพื่อการอนุรักษ์วงต๊อบแก๊งได้มี การดำเนินงานในหลายด้าน ดังนี้ 1) การสร้างนักดนตรีต๊อบแก๊งรุ่นใหม่เพื่อเพิ่ม จำนวนนักดนตรี 2) การอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมที่สืบทอดกันมาและข้อปฏิบัติ ต่าง ๆ ในการบรรเลงประกอบพิธีกรรมอันเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของดนตรี

ตึบแก่ง 3) การฟื้นฟูวงดนตรีตึบแก่งที่เลิกไปแล้วขึ้นมาใหม่เพื่อให้เพียงพอ
ต่องานของชาวบ้าน 4) การประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ ของ
วงตึบแก่งออกสู่สังคมในวงที่กว้างขึ้นโดยอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ 5) การปลูกฝัง
ความรู้เกี่ยวกับวงตึบแก่งในฐานะของมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเอง
ให้กับเยาวชนผ่านระบบการศึกษาเพื่อให้เยาวชนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้และเห็นถึง
ความสำคัญ 6) การเชิดชูศิลปินตึบแก่งที่เสียสละเพื่อสังคมด้วยการพยายาม
สืบทอด และรักษาศิลปะทางดนตรีที่รับใช้สังคมบ้านป่าแดงมาช้านาน ผลจาก
การดำเนินงานที่กล่าวมา ทำให้ปัจจุบันมีนักดนตรีตึบแก่งรุ่นใหม่ที่สามารถ
บรรเลงออกงานได้เพิ่มมากขึ้น การที่มีนักดนตรีจำนวนมากขึ้นรวมกับ
นักดนตรีรุ่นเก่าที่มีอยู่แล้วส่งผลให้มีวงตึบแก่งเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งวงเพื่อรองรับ
งานพิธีกรรมของชาวบ้าน การที่นักดนตรีรุ่นใหม่สามารถออกงานบรรเลง
ในพิธีกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ต่างก็ได้รับความชื่นชมจากชาวบ้านและมีรายได้
เพิ่มขึ้นบ้างตามสมควร และสามารถสร้างกระแสของการอนุรักษ์วงดนตรีตึบแก่ง
ให้เกิดขึ้นกับชาวบ้านได้ในระดับหนึ่ง ถึงแม้ว่าอาจต้องใช้เวลาแต่เชื่อว่าการ
ดำเนินงานตามแนวทางการอนุรักษ์ยังคงดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่องก็จะทำให้มี
ผู้ที่รู้จักและสนใจที่จะเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

การดำเนินงานด้านการพัฒนางานดนตรีตึบแก่งตามแนวทางที่กำหนดขึ้น
ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางการ
พัฒนาในด้านต่าง ๆ จากผู้นำชุมชน นักวิชาการ นักดนตรี ตลอดจนชาวบ้าน
และผู้ที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้มาสรุปประเด็นต่าง ๆ และกำหนดเป็นแนวทางการ
พัฒนาที่ชัดเจน ซึ่งแนวทางดังกล่าว คือ การพัฒนารูปแบบการบรรเลงและ
องค์ประกอบการแสดงในส่วนที่ใช้บรรเลงเพื่องานรื่นเริงหรืองานประเพณีของ
วงตึบแก่งให้มีความทันสมัยและตอบโจทย์คนรุ่นใหม่มากขึ้น การพัฒนาด้วย
เทคโนโลยีและการบริหารจัดการ การพัฒนาทักษะและคุณภาพของนักดนตรี
ซึ่งต้องพัฒนาทั้งฝีมือในการบรรเลงให้มีความชำนาญ และพัฒนาทักษะทางด้าน
การใช้เทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้ประโยชน์กับวงตึบแก่งให้มากที่สุด พัฒนาทักษะใน
การสร้างสรรคผลงานเพลงใหม่ ๆ หรือการนำเพลงเก่าที่มีอยู่แล้วมาปรับปรุงใหม่

เพื่อให้เกิดความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้นักดนตรีตีบับแก่งรุ่นใหม่จะต้องเป็นผู้ที่สามารถอธิบายความเป็นมาและถ่ายทอดความรู้ทางดนตรีตีบับแก่ง ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติให้กับผู้อื่นได้ อย่างไรก็ตามในการดำเนินงานเพื่อการพัฒนานั้น ลำพังแค่กำลังของนักดนตรีและชาวบ้านเองยังไม่เพียงพอต่อการสร้างกระแสการรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับดนตรีตีบับแก่งสู่สังคมในวงกว้างได้ ดังนั้นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ต้องพัฒนาควบคู่ไปพร้อมกับงานด้านอื่น ๆ คือ การพัฒนาความร่วมมือกับองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน เพื่อประสานความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ในการที่จะอนุรักษ์และพัฒนาวงดนตรีตีบับแก่งอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าให้ยังคงอยู่ต่อไป

ผลจากการดำเนินงานอนุรักษ์และพัฒนาที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นทั้งหมดล้วนเกิดจากความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่าย การดำเนินงานตามแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาที่ร่วมกันกำหนดขึ้น ทำให้ชาวบ้านและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเริ่มเข้าใจถึงปัญหาและเห็นถึงความสำคัญของวงตีบับแก่ง มีการนำเอาวงตีบับแก่งไปบรรเลงในพิธีกรรมและงานประเพณีต่าง ๆ ที่สำคัญของจังหวัด ซึ่งทำให้นักดนตรีมีรายได้เพิ่มขึ้นตามไปด้วย ถึงแม้ว่าค่าตอบแทนอาจจะไม่มากนัก แต่เมื่อเทียบกับความภาคภูมิใจในตนเองที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการสืบสานมรดกวัฒนธรรมทางดนตรีของท้องถิ่นตนเองไว้ให้ลูกหลานในอนาคต ก็ถือว่าคุ้มค่าสำหรับการได้เป็นนักดนตรีตีบับแก่ง การนำเสนอผลงานของวงตีบับแก่งผ่านช่องทางสื่อสารทันสมัยทำให้คนรุ่นใหม่เริ่มหันมาให้ความสนใจมากขึ้น หน่วยงานทั้งของภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ต่างเห็นความสำคัญและให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ที่จะร่วมกันอนุรักษ์และพัฒนาวงดนตรีตีบับแก่งให้ยังคงอยู่คู่กับบ้านป่าแดงต่อไป และเพราะการได้รับความร่วมมือร่วมใจอย่างเต็มที่จากทุกฝ่ายเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่า กระบวนการอนุรักษ์ได้เริ่มขึ้นแล้ว และจะสามารถพัฒนาตัวเองให้สอดคล้องกับการพัฒนาทางสังคมต่อไปได้ในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กมล บุญเขต. (ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์). สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2563.
ขำคม พรประสิทธิ์. (2549). *วัฒนธรรมดนตรีไทยภาคเหนือ*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ. (2543). *วัฒนธรรมพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดเพชรบูรณ์*. ใน *คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว*. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เซน สีใส. (นักดนตรีต๊อบแก๊งอาวูโส). สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2563.
- นฤเทพ แสงนก. (นักดนตรีและหัวหน้าวงต๊อบแก๊ง). สัมภาษณ์, 21 กรกฎาคม 2563.
ประทีป นกปี. (2546). *ต๊อบแก๊ง: ดนตรีพิธีกรรมงานศพบ้านป่าแดง จังหวัดเพชรบูรณ์*. [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล].
- ประสิทธิ์ มาจาก. (นายกองค์การบริหารส่วนตำบล บ้านป่าเลา). สัมภาษณ์, 21 กรกฎาคม 2562.
- ปราณี วงศ์เทศ. (2525). *พื้นบ้านพื้นเมือง*. เรือนแก้วการพิมพ์.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2543). *ทฤษฎีสังคมวิทยา*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวภา ศิริคชพันธ์. (2540). *วงม้งคละในจังหวัดพิษณุโลก*. [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล].
- เสาวภา พรสิริพงษ์. (2548). *บทบาทของรัฐและชุมชนในการดำรง อนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางวัฒนธรรม*. ใน *ยุทธศาสตร์การปฏิบัติงานวัฒนธรรมร่วมกับชุมชน*. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. เอกพิมพ์ไทย.
- อ๋ม อินทร์เหลือง. (นักดนตรีต๊อบแก๊งอาวูโส). สัมภาษณ์, 22 กรกฎาคม 2563.

- อัมรินทร์ แร่งเพ็ชร. (2563). *วงดนตรีต๊อบแก๊งขณะเดินแห่ในขบวนงานประเพณี
อ้อมพระดำน้า* [รูปภาพ]. สาขาวิชาดนตรีไทย ภาควิชาดนตรีไทย
วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
-
- _____ . (2563). *บรรยากาศการฝึกซ้อมเพื่อสร้างนักดนตรีต๊อบแก๊งรุ่นใหม่*
[รูปภาพ]. สาขาวิชาดนตรีไทย ภาควิชาดนตรีไทย วิทยาลัยการดนตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
-
- _____ . (2563). *การประชุมผู้นำชุมชน นักดนตรี และชาวบ้าน เพื่อร่วมกัน
กำหนดแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาวงดนตรีต๊อบแก๊ง* [รูปภาพ].
สาขาวิชาดนตรีไทย ภาควิชาดนตรีไทย วิทยาลัยการดนตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.